

Allekirjoittaneet järjestöt ja yhteisöt esittävät, että englanninkielisen ylioppilastutkinnon sisältävä hallituksen esitys laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain 1 ja 6 §:n muuttamisesta (HE 235/2018) käsitellään sivistysvaliokunnan lisäksi myös perustuslakivaliokunnassa.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto kasvattaisi englanninkielisen opetuksen määrää suomalaisissa lukioissa suomen- ja ruotsinkielisille nuorille. Tutkinnon tarpeellisuutta, perusteita ja seurauksia on syytä vakavasti arvioida.

Suunniteltu englanninkielinen tutkinto ei sovellu ulkomailta tuleville, vieraskielisille korkean tason osaajien nuorille, koska se sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen suomeksi tai ruotsiksi. IB-tutkinto on heille huomattavasti houkuttelevampi vaihtoehto ja IB-koulutukseen on täysin mahdollista lisätä paikkoja tarvittaessa. Siten lakiesityksen pääperustelu vetovoimatekijästä on kyseenalainen.

Tosiasiassa englanninkielistä ylioppilastutkintoa ollaan perustamassa, jotta voidaan luoda englanninkielinen 12-vuotinen koulupolku täysin suomen- ja ruotsinkielisille oppilaille. Tällä olisi vakavia vaikutuksia opetuksen laatuun, äidinkielen osaamiseen, kansalliskielten asemaan sekä koulutukselliseen tasa-arvoon.

Perustelemalla lakiesitystä pienelle ulkomailta tulevalle joukolle suunnatuksi, pyritään välttämään lakiesityksen perustuslaillinen arviointi.

Lakiesitys puuttuu kansalliskielten asemaan lukion opetuskielinä perustuslain vastaisesti vähintään kahdella tavalla:

1) Yhä useampi suomen- ja ruotsinkielinen nuori saisi lukio-opetuksensa englanniksi. Jo nyt enemmistö englanninkielisen perusopetuksen ja IB-lukioiden oppilaista on äidinkieleltään suomen- ja ruotsinkielisiä, ja suunniteltu paikkamäärien lisäys kasvattaisi entisestään sellaisten kansalliskielisten oppilaiden määrää, jotka saisivat kokonaan tai suurelta osin koulusivistyksensä englanniksi kansalliskielisen opetuksen sijaan.

2) OKM:n oman selvityksen mukaan kustannustehokas toteutus vaatii riittäviä opiskelijamääriä englanninkielisillä kursseilla ja siten englanninkielistä linjaa tarjoavissa lukioissa osa lukiokursseista voitaisiin opettaa vain englanniksi, myös suomeksi tai ruotsiksi opiskeleville lukiolaisille.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin lausunut seuraavasti (PeVL 12/2004): "Ehdotetulla sääntelyllä ei puututa kansalliskielten asemaan lukiokoulutuksen opetuskielinä tai oppiaineina. Ehdotus voidaan näiltä osin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä." Koska tämä hallituksen esitys puuttuisi kansalliskielten asemaan lukion opetuskielinä ja on kansalliskieltemme asemaa turvaavien perustuslain säännösten vastainen, se tulisi käsitellä perustuslakivaliokunnassa.

Kannatamme myös suomen kielen lautakunnan esittämän kielipoliittisen ohjelman pikaista laatimista. Ennen sen valmistumista ei tulisi hyväksyä uutta lainsäädäntöä, jolla voi olla merkittäviä ja kauaskantoisia haitallisia vaikutuksia kansalliskieltemme ja kotoperäisten kieltemme asemaan.

Finlands Svenska Lärarförbund FSL rf
Suomen englanninopettajat ry
Suomi toisena kielenä (S2) -opettajat ry
Äidinkielen opettajain liitto ry
Oma kieli -yhteisö

Undertecknade organisationer och samfund framför att regeringens proposition RP 235/2018, som omfattar studentexamen på engelska, måste behandlas även i riksdagens grundlagsutskott förutom i kulturutskottet. En engelskspråkig studentexamen skulle öka andelen engelskspråkig undervisning som riktas till finsk- och svenskspråkiga unga i de finländska gymnasierna. Det finns orsak att allvarligt värdera behovet av, motiven för och konsekvenserna av en sådan examen.

Den planerade engelskspråkiga examen lämpar sig inte för ungdomar som anländer till vårt land från utlandet och som besitter kunskaper på hög nivå, eftersom examen också omfattar ett prov i modersmålet och litteratur på finska eller svenska. IB-examen utgör för dessa unga ett betydligt mera attraktivt alternativ och det är fullt möjligt att vid behov utöka antalet platser i IB-utbildningen. Därmed är den huvudsakliga motiveringen för lagpropositionen, som tar fasta på en attraktionsökande faktor, tvivelaktig.

I själva verket är avsikten att få still stånd en engelskspråkig studentexamen så att man kan skapa en 12-årig studiestig för helt finsk- och svenskspråkiga elever. Detta skulle få vådliga effekter på kvaliteten i undervisningen, modersmålskunskaperna, nationalspråkens ställning och likvärdigheten i utbildningen. Genom att motivera lagpropositionen med att den gäller en liten skara som kommer till Finland från utlandet försöker man undvika en grundlagsenlig värdering av propositionen.

Lagpropositionen skulle inkräkta på nationalspråkens ställning som undervisningsspråk i gymnasiet på minst två sätt:

1) Allt fler finsk- och svenskspråkiga unga skulle få sin gymnasieundervisning på engelska. Redan i dag har majoriteten av eleverna i engelskspråkig grundskol utbildning och i IB-gymnasierna finska eller svenska som modersmål. Den planerade ökningen av antalet platser skulle öka andelen elever med nationalspråken som modersmål som helt och hållet eller delvis skulle få sin skol utbildning på engelska i stället för nationalspråken.

2) UKM:s egen utredning omtalar att en kostnadseffektiv verksamhet förutsätter tillräckligt stora elevmängder på de engelskspråkiga kurserna. Därmed kunde en del av gymnasiekurserna, som erbjuds i gymnasier med engelskspråkiga linjer, skötas endast på engelska också för gymnasiestuderande som bedriver studier på finska eller svenska.

Grundlagsutskottet har tidigare yttrat sig (GrUU 12/2004) så här: ”De föreslagna bestämmelserna rubbar inte nationalspråkens ställning som undervisningsspråk eller läroämne i gymnasieutbildningen. Förslaget kan på denna punkt behandlas i vanlig lagstiftningsordning.” Eftersom denna lagproposition skulle rubba på nationalspråkens ställning som undervisningsspråk i gymnasiet och strida mot grundlagens stadganden rörande tryggheten av nationalspråkens ställning bör propositionen behandlas i grundlagsutskottet.

Vi understöder även förslaget om att ett språkpolitiskt program måste uppgöras i snabb ordning, vilket har framförts av språknämnden för finska. Innan detta program har färdigställts bör lagstiftning inte godkännas, såvida denna åsamkar nationalspråkens och den inhemska språkens ställning betydande och långsiktiga skador.

Engelsklärarna i Finland rf
Finlands svenska lärarförbund FSL rf
Suomi toisena kielenä (S2) -opettajat ry
Äidinkielen opettajain liitto ry
Oma kieli-gemenskapen